

IPsyNet

International Psychology Network for Lesbian,
Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Issues

IPsyNet Nyiltkozat az **LGBTQ+ emberekkel** *kapcsolatosügyekre vonatkozóan*

Bevezetés

A Nemzetközi LGBTI Pszichológiai Hálózat (International Psychology Network for Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Issues - IPsyNet) feladatának tekinti, hogy elősegítse és támogassa a pszichológia tudományos ismereteinek felhasználását az emberi szexualitás és gender sokszínűség jobb megértésének érdekében. Az ismeretek bővítésén keresztül a hálózat célja, hogy világszerte biztosítsák azon emberek egészségét és jóllétét, akik lesbikus, meleg, biszexuális, transznemű, interszexuális, queer emberként, vagy szexualitásukat és gender identitásukat tekintve a többségtől eltérőként emberként azonosítják magukat, illetve mások annak érzékelik őket. (LMBTQ+).

Az IPsyNet közösséghez tartozó, a világ minden pontjáról csatlakozó pszichológus szervezetek a következő célokat tűzték ki maguk elé:

- » A pszichológiai tudás növelése a szexuális irányultság, gender identitások, nemi önkifejezés és nemi jellemzők emberi sokféleségével kapcsolatban.
- » A pszichológiai tudás alkalmazása bármely szexuális irányultsággal, gender identitással, nemi önkifejezéssel, vagy nemi jellemzővel rendelkező emberek jóllétének elősegítésére és az emberi jogok biztosítására.
- » Növelni a pszichológiai szervezetek számát, amelyek kialakítják és/vagy terjesztik, továbbá biztosítják az LMBTQ+ emberek ellátásának normáit.
- » Növelni a hálózat szervezeti hatékonyságát és tagjainak számát, hogy foglalkozni lehessen a szexuális irányultság, gender identitás, nemi önkifejezés, vagy nemi jellemzők problémáival az egész világon.

AZ IPSYNET NYILATKOZAT CÉLJA

Jelen nyilatkozat az IpsyNet regisztrált tagjainak ismereteken alapuló véleményét mutatja be, amelynek alapja a szexuális irányultság, nemi önkifejezés, gender identitás és biológiai nemi jellemzőkkel kapcsolatos jelenlegi tudományos és szakmai tudás. Ez a nyilatkozat útmutatóként szolgál a pszichológia tudományával kapcsolatos szakpolitikai kérdésekre vonatkozóan a kutatás és a gyakorlat terén. A nyilatkozatnak nem célja, hogy átfogó leírást adjon az élet és társadalom minden területével kapcsolatban, amelyek relevánsak lehetnek az LMBTQ+ emberek életének javításához. Az LMBTQ+ emberekkel kapcsolatos emberi jogokról és szakpolitikai ajánlásokról részletesen tájékozódhat a bibliográfiában található, nemzetközi szervezetek által és nemzetközi találkozókra létrehozott nyilatkozatokból és ajánlásokból.

A KIFEJEZÉSEK JELENTÉSE

Az LMBTQ+ rövidítés a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű, interszexuális, queer orientációkat/identitásokat, illetve szexuális és gender sokszínűséget jelenti, de korántsem korlátozódik ezekre. Ezt a kifejezést a szexuális irányultságra és gender identitásra használjuk a Yogyakarta alapelvekben ((2007, 2017) meghatározott definícióknak megfelelően:

„A szexuális irányultság alatt az egyén azon képességét értjük, hogy azonos nemű vagy más nemű vagy bármely nemű személyek iránt képes mély érzelmi és szexuális vonzalmat érezni, illetve velük intim és szexuális kapcsolatot kialakítani. A nemi identitás alatt minden ember mélyen és egyedi módon megélt társadalmi nemét értjük, amely megegyezhet a személynek születéskor tulajdonított biológiai nemével vagy eltérhet attól, és amelybe beletartozik az egyén személyes testélete (amelyhez kapcsolódhat a testi megjelenés vagy működés saját szándékából történő megváltoztatása orvosi, műtéti vagy egyéb úton) és a társadalmi nem egyéb kifejezési eszközei, mint például az öltözködés, a beszédstílus vagy a gesztusok.” (Yogyakarta alapelvek, 2007, 6. old.)

A leszbikus kifejezés alatt olyan nőt értünk, aki elsődlegesen nőkhez vonzódik szerelmi és/ vagy szexuális kapcsolataiban. A meleg kifejezés olyan férfit jelöl, aki elsősorban férfiakhoz vonzódik szerelmi és/vagy szexuális kapcsolataiban. A biszexuális kifejezés olyan személyt jelöl, aki szerelmi, vagy szexuális kapcsolataiban férfiakhoz és nőkhez egyaránt vonzódik.

A „queer” kifejezés többféle jelentéssel bír, a személytől vagy a helyzettől függően; a kifejezés olyan személyre utal, aki szerelmi vagy szexuális kapcsolataiban a saját neméhez vagy társadalmi neméhez, vagy több mint egy nemhez, vagy több társadalmi nemhez vonzódik, és nem azonosul heteroszexuális vagy LMB identitással.

A transznemű kifejezést olyan személyre használjuk, akinek gender identitása nem felel meg a születéskor neki tulajdonított nemének, beleértve a transznemű, transzszexuális, nem-bináris és genderqueer identitásokat is, de nem korlátozva azokra.

Az interszexuális kifejezés „egy gyűjtőfogalom, amely egy személy testi jellemzőinek olyan különböző változatait jelöli, amelyek nem illeszthetők bele a férfi vagy nő szigorú értelemben vett orvosi meghatározásába. Ezek a jellemzők lehetnek kromoszómális, hormonális, és/vagy anatómiai jellemzők, és különböző mértékben nyilvánulhatnak meg” (Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége 2015, 2. old.; Ghattas, 2013).

A + jel használata az újonnan megjelenő identitásokat, irányultságokat, valamint olyan identitásokat jelöl, amelyek nem férnek be az LMBTQ+ gyűjtőfogalomba.

MIÉRT VAN SZÜKSÉG AZ IPSYNET NYILATKOZATRA?

A pszichológiai és pszichoterápiás gyakorlatban és kutatásokban azonosított problémák

- » Az LMBTQ+ emberek és LMBTQ+ identitású emberek szervezett pszichológiai patologizálása továbbra is jellemző, azzal a céllal, hogy az LMBTQ+ identitások mentális betegségekként legyenek számon tartva (Yogyakarta alapelvek, 2017).
- » A szexuális irányultság és gender identitás megváltoztatására tett erőfeszítések, úgy mint az átnevelő és reparatív terápiák, továbbra is széles körben kerülnek alkalmazásra „azzal a céllal, hogy a beavatkozásokkal egy előre meghatározott eredményt érjenek el, mint például a gender-konformitás vagy heteroszexuális irányultság, beleértve azokat a terápiákat is, melyeknek célja, hogy megváltoztassák a gender identitást, a nemi önkifejezést és a szexuális irányultságot” (Substance Abuse and Mental Health Services Administration, 2015, 1. old.).
- » Sok transznemű ember számára nem biztosítanak hozzáférést sem transz-affirmatív pszichológiai támogatáshoz, sem önkéntesen vállalt pszichoterápiás támogatáshoz a szociális vagy orvosi nemhelyreállítást megkezdésekor (Guidelines for Psychological Practice with Transgender and Gender Nonconforming People, APA, 2015).

- » Továbbra is fennálló gyakorlat az interszexuális emberek nem önkéntes, kikényszerített műtéti sterilizációja, miközben figyelmen kívül hagyják az ilyen beavatkozások interszexuális személyekre és családjaikra kifejtett pszichológiai hatását, és azt, hogy ezen személyek és családjaik részére nem áll rendelkezésre megfelelő pszichoterápiás támogatás (Involuntary or Coerced Sterilisation of Intersex People in Australia, Commonwealth of Australia, 2013).
- » Jelentős számban zajlanak jelenleg is olyan pszichológiai kutatások, amelyek az LMBTQ+ emberek pszichológiai patológiáinak sztereotípiáit erősítik, beleértve a gender bináris kategóriaként történő kezelését és a szexuális irányultság és genderidentitás jellemzőinek összehasonlítását (Moradi, Mohr, Worthington, & Fassinger, 2009; Parent, DeBlaere, & Moradi, 2013).
- » Az LMBTQ+ személyek, családjaik és közösségeik ellen megnyilvánuló előítélet és diszkrimináció, valamint az LMBTQ+ társadalmi csoportok közötti egyenlőtlenség megnyilvánulásai kognitív (pl. előítéletes ismeretek), viselkedési (pl. diszkriminatív megnyilvánulások) és érzelmi (pl. az adott csoportra vonatkozó negatív érzelmek, mint például harag és el-lenszenv) elemeken, valamint kulturális és csoportközi folyamatokon alapulnak. A diszkrimináció, a sztereotipizálás, és/vagy az LMBTQ+ személyek pszichológiai és fizikai bántalmazása (pl. az egészségügyi ellátásban, pszichoterápiában, jogrendszerben, oktatásban vagy szociális kapcsolatokban) pszichológiai sérülésekhez és kisebbségi stresszhez vezethet, ami alacsonyabb szintű életminőséget eredményezhet, valamint szükségessé tehet LMBTQ+ affirmatív pszichoterápiát és orvosi kezelést (pl. Hendricks & Testa, 2012; Manalastas & Torre, 2016; Meyer, 2003; Victor & Nel, 2016). Az LMBTQ+ emberek jogait korlátozó, illetve az ellenük irányuló szabályozások és törvények növelik az LMBTQ+ személyek és az ilyen közösségekben élő LMBTQ+ családok pszichológiai szorongását (pl. Hatzenbuehler, Flores, & Gates, 2017; Horne, Rostosky, & Riggie, 2011; Rostosky, Riggie, Horne, & Miller, 2009).
- » Sok országban az LMBTQ+ személyek továbbra is diszkriminációt, jogtalan bebörtönzést, kriminalizálást, halálbüntetést, kórházi kényszerkezelést szenvednek el, vagy előírják számukra a szexuális irányultság vagy gender identitás megváltoztatását célzó átnevelő pszichoterápiát, kötelező pszichoterápiát a transznemű személyek számára, valamint visszafordíthatatlan műtetre vagy kényszersterilizálásra kényszerítik az interszexuális és transznemű embereket. Az LMBTQ+ emberek, családok és közösségek kriminalizálása azt eredményezi, hogy a szolgáltatók ignorálják, bagatelizálják, vagy figyelmen kívül hagyják az LMBTQ+ emberek igényeit, tovább súlyosbítva ezzel pszichológiai sérülékenységüket. A halálbüntetés, bebörtönzés, kórházi kényszerkezelés, a visszafordíthatatlan kényszersterilizálás és a kötelező pszichoterápia gyakorlata kimeríti az alapvető emberi jogok megsértését is (lásd Yogyakarta alapelvek, 2007, 2017).

AMIT TUDUNK

- » Bár kapcsolódnak egymáshoz, de a szexuális irányultság, gender identitás és nemi jellemzők különálló konstrukciók, amelyek egy személy megélésére, identitására, önkifejezésére vonatkoznak. A szexuális irányultság, gender identitás és a biológiai nemi jellemzők mindegyike számos változatban manifesztálódik az emberi működésben, megélésben. Lehetetlen például meghatározni egy személy szexuális irányultságát csupán abból, ha ismerjük a gender identitását, vagy fordítva. És hasonlóképpen, lehetetlen következtetni valakinek a szexuális irányultságára vagy gender identitására a nemi jellemzőiből.
- » Az LMBTQ+ emberek jelen vannak a világ minden kultúrájában, országában és területén. Az LMBTQ+ emberek és családok jelen vannak a nyelvileg, vallásilag, nemzetiségileg, valamint méretükben és földrajzi helyzetükben egymástól különböző közösségekben.
- » Nem létezik egy olyan konkrét elmélet a szexuális irányultságok és gender identitások kapcsán, amely képes megmagyarázni a világon létező nemi önkifejezések, gender identitások és szexuális irányultságok fejlődését és sokféleségét. A szexuális irányultság és gender identitás nagyjából állandó marad az élet során a legtöbb embernél; azonban az élet folyamán, a fejlődési szakaszokban előfordulhatnak változások a szexuális irányultságban és a gender identitásban is (de Vries, Steensma, Doreleijers, & Cohen-Kettenis, 2011; Diamond, 2009).
- » A nemi- és gender identitás énképben betöltött fontos szerepe miatt azok a pszichológiai módszerek, amelyek a szexuális irányultságot, vagy gender identitást és nemi önkifejezést kívánják megváltoztatni, hogy az megfeleljen a születéskor tulajdonított nemnek, ártalmasak lehetnek. A legjobb gyakorlatnak azok az egyéni, családi és csoportos kezelési módszerek tekinthetők, amelyek elfogadással viszonyulnak egy személy szexuális irányultságához és gender identitásához, valamint elősegítik, hogy az egyén családja, mikro- és makrokörnyezete ezt elfogadja és támogassa (pl. APA, 2015; APA, Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation, 2009; Coleman et al., 2012; Psychological Society of South Africa, 2017; Shidlo & Schroeder, 2002; Spack et al., 2012).
- » Figyelembe véve ezeket a dokumentált igényeket és aggályokat az IPSyNet létrehozta az IPSyNet Nyilatkozatot az LMBTQ+ emberekkel kapcsolatos témákra vonatkozóan, amelyet az IPSyNet tagszervezetei támogatásukkal láttak el.

Készítette

Sharon G. Horne (Elnök), Damien Riggs, és Jana Eyssel

A Nemzetközi LMBTI Pszichológiai Hálózat (International Psychology Network for Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Issues – IPSyNet) Irányelv Bizottsága.

IPsyNet

International Psychology Network for Lesbian,
Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Issues

IPsyNet Nyilatkozat és Állásfoglalás

- » Elfogadva, hogy az emberi jogok egyetemes érvényűek, elismerjük, hogy minden embert megillet a méltóság és tisztelet, beleértve a szexuális irányultság, a gender identitás és nemi önkifejezés sokszínűségének, illetve a szexuális fejlődés során megjelenő különbségeknek a tiszteletét is. Úgy gondoljuk, hogy a diszkrimináció és a pszichológiai bántalmazás/rossz bánásmód nem áll összhangban a nemzetközi emberi jogi törekvésekkel (A Pszichológusok Etikai Elveinek Egyetemes Nyilatkozata, 2008). Aktívan támogatjuk az affirmatív és inkluzív LMBTQ+ kezelések és szolgáltatások biztosítását.
- » Úgy gondoljuk, hogy a pszichológia mint tudomány és szakma olyan ismeretekkel bír, amelyeket több évtizedes kutatás alapozott meg. Eredményei azt mutatják, hogy az LMBTQ+ identitások és önkifejezések az emberi működés és kapcsolatok normális és egészséges változatai. Az Egészségügyi Világszervezet a BNO-10-ben (Betegségek Nemzetközi Osztályozása) (1990, 11. old.) lefekteti, hogy a homoszexualitás nem diagnosztizálható mentális betegséggént. Határozottan vitatunk minden politikai, tudományos, vallási vagy más csoport általi kijelentést, amely azt állítja, hogy az LMBTQ+ identitások, önkifejezések és jellemzők abnormalisak vagy egészségtelenek.
- » Mivel az LMBTQ+ identitások és irányultságok az emberi tapasztalás normál változatai, és önmagukban nem diagnosztizálhatók mentális betegséggént, következésképpen nem is igényelnek megváltoztatást célzó terápiás beavatkozást sem. Figyelembe véve, hogy az átnevelő terápiák, azon kívül, hogy megkérdőjelezzik az azonos neműek iránti vonzalmat és a transznemű identitást, károsak is lehetnek, támogatjuk az LMBTQ+ emberek affirmatív terápiáját, és elutasítjuk azokat a kezeléseket, amelyek ártalmasak lehetnek az LMBTQ+ emberek számára.
- » A transznemű és gender-nonkonform személyeknek jogukban áll, hogy gender identitásuknak megfelelően éljenek, és szükség esetén joguk van az orvosi, pszichoterápiás és szociális támogatáshoz. Ezt a támogatást biztosítani kell, tekintet nélkül arra, hogy egy személy bináris vagy nem-bináris gender identitással rendelkezik-e, és hogy szeretne-e szociális vagy orvosi nemhelyreállító beavatkozást, illetve, hogy egy, több, vagy az összes rendelkezésre álló kezelést szeretné igénybe venni. Támogatjuk továbbá, hogy a transznemű és gender-nonkonform egyének teljes önállósággal dönthessenek a gender identitásukról. Az affirmatív pszichológiai támogatás jó hatással lehet az LMBTQ+ személyek identitásának fejlődésére és a szociális vagy orvosi nemhelyreállító beavatkozásokkal kapcsolatos döntéshozatalra (Coleman és munkatársai, 2012). Határozottan ellenezzük azokat a rendeleteket, amelyek arra kényszerítik a transznemű vagy gender-nonkonform egyéneket, hogy sterilizálásnak vessék alá magukat, váljanak el, vagy más eljárásra kényszerítik őket, amelynek során megkérdőjelezhetik, mentálisan, fizikailag, vagy társadalmilag ártalmas hatásokat teszik ki őket, ha a kívánt nemhelyreállítási támogatásért folyamodnak. Kijelentjük, hogy a transznemű és gender-nonkonform egyéneknek jogukban áll meghatározni saját identitásukat, valamint arról dönteni, hogy kívánják-e igénybe venni az affirmatív és nemhelyreállítással kapcsolatos egészségügyi szolgáltatásokat (Yogyakarta alapelvek, 2007).
- » Vannak LMBTQ+ emberek, akik szorongást élnek át általánosan az LMBTQ+ emberek, vagy az LMBTQ+ spektrumon belül megélt személyes identitásuk felé irányuló társadalmi megkérdőjelezés és előítélet miatt. A nem monoszexuális (pl. biszexuális, pánszexuális), a nem cisznemű identitással rendelkezők (pl. transz, nem-bináris, agender), valamint az LMBTQ+ identitású egyének, akik interszekcionális kisebbségi identitással rendelkeznek (pl. faji, etnikai, fogyatékkal élő, vallási, társadalmi osztály) különösen ki vannak téve mind az LMBTQ+ populáción belül és kívül a kisebbségi stressznek, diszkriminációnak és az ebből származó pszichológia nehézségeknél. Elítéljük az interszekcionális kisebbségi identitásokat érő diszkriminációt, az LMBTQ+ populáción belül és kívül egyaránt. Támogatjuk továbbá mindazokat a pszichológiai kutatásokat és jó gyakorlatokat, amelyek teljes mértékben figyelembe veszik az LMBTQ+ identitású emberek interszekcionalitását más identitásokkal együtt, mint az etnicitás, társadalmi osztály és vallás.

- » Azok az LMBTQ+ identitások, orientációk és emberek repatologizálására irányuló törekvések, amelyek rossz mentális egészséggel kapcsolják össze ezen identitásokat, orientációkat és embereket, félremagyarázzák az LMBTQ+ szexuális irányultságokat, gender identitásokat és önkifejezéseket, valamint a biológiai sokszínűséget eredendően erő megbélyegzés és környezeti ellenségesség hatását. Kiállunk amellett, hogy szüntessék meg az LMBTQ+ identitású és önkifejezésű emberek pszichopatologizálással történő megbélyegzését, továbbá ellenezzük azokat a kutatásokat, amelyeknek célja, hogy félreinformálják a nyilvánosságot, és megpróbálják az LMBTQ+ emberek egészségi állapotbeli egyenlőtlenségeit az LMBTQ+ emberek repatologizálására felhasználni.
- » A pszichológusok LMBTQ+ emberekkel és identitásokkal kapcsolatos információhiánya és félreinformáltsága állandósíthatja a diszkriminációt, a sztereotípiákat, és lehetővé teheti a fizikai és mentális egészségükkel kapcsolatos visszaéléseket. Kiállunk amellett, hogy az LMBTQ+ embereket szakértőként vonják be, mint aktív és egyenlő feleket az őket érintő kutatások és irányelvek kidolgozásába. Támogatjuk a nem hetero- vagy cisznormatív pszichológiai kutatás és oktatás létrehozását (pl. Clarke, Ellis, Peel, & Riggs, 2010). Ezen kívül pszichológiai ismereteket nyújtunk pszichológiai hálózatoknak, szervezeteknek, politikai döntéshozóknak, a médiának és a nyilvánosságnak. És végül, tudományosan megalapozott ismeretek alapján kiállunk amellett, hogy növelni kell az LMBTQ+ emberek egészségi és jóléti szükségleteivel kapcsolatos tudatosságot, annak érdekében, hogy mind a közpolitika, mind az LMBTQ+ közösségek fejlődhessenek.

TÁMOGATÓ SZERVEZETEK

NEMZETKÖZI

Association for Contextual Behavioral Science

REGIONÁLIS

European Federation of Psychologists Associations

Interamerican Society of Psychology/
Sociedad Interamericana de Psicología

NEMZETI

ALBANIA

Order of Psychologists of Albania

AUSTRALIA

Australian Psychological Society

BANGLADESH

Bangladesh Psychological Association

BRAZÍLIA

Brazilian Association of Teaching of Psychology/Associação Brasileira de Ensino de Psicologia

Brazilian Association of Legal Psychology/
Associação Brasileira de Psicologia Jurídica

Brazilian Association of Psychotherapy/
Associação Brasileira de Psicoterapia

Brazilian Association of School and Educational Psychology/Associação Brasileira de Psicologia Escolar e Educacional

Brazilian Institute of Psychological Evaluation/Instituto Brasileiro de Avaliação Psicológica

Federal Council of Psychology/Conselho Federal de Psicologia

National Association for Research and Graduate Studies in Psychology/Associação Nacional de Pesquisa e Pós-graduação em Psicologia

National Coordination of Psychology Students/Coordenação Nacional de Estudantes de Psicologia

CHILE

Psychologists Association of Chile/Colegio de Psicólogos de Chile

CSEHORSZÁG

The Czech-Moravian Psychological Society/Českomoravská Psychologická Společnost

DÉL-AFRIKA

Psychological Society of South Africa

EGYESÜLT ÁLLAMOK

Association for Behavioral and Cognitive Therapies

American Psychological Association

National Latinx Psychological Association

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

British Psychological Society

FÜLÖP-SZIGETEK

National Association for Sikolohiyang Pilipino/Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Psychological Association of the Philippines

GUATEMALA

Guatemalan Psychological Association/
Asociación Guatemalteca de Psicología

HOLANDIA

Dutch Association of Psychologists/
Nederlands Instituut van Psychologen

HONGKONG

Hong Kong Psychological Society

KAMERUN

Cameroon Chamber of Actors in Psychology/Chambre Camerounaise des Acteurs en Psychologie

KANADA

Canadian Psychological Association/
Société Canadienne de Psychologie

KOLUMBIA

Colombian College of Psychologists/
Colegio Colombiano de Psicólogos

LENGYELORSZÁG

Association for Contextual Behavior Science Polska

Polish Psychologists' Association/
Stowarzyszenie Psychologów Polskich

Polish Dialectic Behavioral Therapy Association/
Polskie Towarzystwo Terapii Dialektyczno-Behavioralnej

Polish Association for Cognitive and Behavioral Therapy/
Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behavioralnej

LIBANON

Lebanese Psychological Association

MAGYARORSZÁG

Hungarian Psychological Association,
LMBTQ Section/Magyar Pszichológiai Társaság

NÉMETORSZÁG

Association for Lesbians, Gay, Bisexual, Trans*, Intersexual and Queer People in Psychology/
Verband für lesbische, schwule, bisexuelle, trans*, intersexuelle und queere Menschen in der Psychologie (VLSP*)

German Psychological Society/Deutsche Gesellschaft für Psychologie

NORVÉGIA

Norwegian Psychological Association/
Norsk Psykologforening

OROSZORSZÁG

Russian Psychological Society/Российское психологическое общество

PORTUGÁLIA

Order of Portuguese Psychologists/
Ordem dos Psicólogos Portugueses

PUERTO RICO

Puerto Rico Psychological Association/
Asociación de Psicología de Puerto Rico

SPANYOLORSZÁG

Spanish Psychological Association/
Colegios Oficiales de Psicólogos

TAJVAN

Taiwan Counseling Psychology Association

Taiwan Counseling Psychologist Union

Taiwan Guidance and Counseling Association

ÚJ ZÉLAND

New Zealand Psychological Society

URUGUAY

Coordinator of Psychologists of Uruguay/
Coordinadora de Psicólogos del Uruguay

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Az IPSYNET Irányelveinek Bizottsága köszönetét fejezi ki lore m. dickey, PhD, Anneliese A. Singh, PhD, Clinton Anderson, PhD, Merry Bullock, PhD, és Ronald Schlittler, MIPP felé értékes visszajelzéseikért és hozzájárulásukért az IPsyNet Irányelvek Nyilatkozat kidolgozásában.

Hivatkozások

- American Psychological Association. (2015). Guidelines for psychological practice with transgender and gender nonconforming people. *American Psychologist*, 70, 832–864. doi:10.1037/a0039906
- American Psychological Association, APA Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation. (2009). *Report of the Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation*. Washington, DC: American Psychological Association. doi:10.1037/e598922007-001
- Clarke, V., Ellis, S. J., Peel, E., & Riggs, D. W. (2010). *Lesbian, gay, bisexual, trans and queer psychology: An introduction*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Coleman, E., Bockting, W., Botzer, M., Cohen-Kettenis, P., DeCuypere, G., Feldman, J., Zucker, K. (2012). Standards of care for the health of transsexual, transgender, and gender nonconforming people, Version 7. *International Journal of Transgenderism*, 13, 165–232. doi:10.1080/15532739.2011.700873
- Commonwealth of Australia (2013). *Involuntary or coerced sterilisation of intersex people in Australia* (Second Rep.). Retrieved from http://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Committees/Senate/Community_Affairs/Involuntary_Sterilisation/Sec_Report/index
- de Vries, A. L., Steensma, T. D., Doreleijers, T. A., & Cohen-Kettenis, P. T. (2011). Puberty suppression in adolescents with gender identity disorder: A prospective follow-up study. *Journal of Sexual Medicine*, 8, 2276–2283. doi:10.1111/j.17436109.2010.01943.x
- Diamond, L. M. (2008). *Sexual fluidity: Understanding women's love and desire*. Cambridge, MA: Harvard University Press. European Union Agency for Fundamental Rights. (2015). *The fundamental rights situation of intersex people*. Retrieved from <http://fra.europa.eu/en/publication/2015/fundamental-rights-situation-intersex-people>
- Ghattas, D. C. (2013). Human rights between the sexes: A preliminary study on the life situations of inter* individuals. *Heinrich Böll Stiftung Publication Series on Democracy*, 34. Retrieved from http://www.boell.de/sites/default/files/endf_human_rights_between_the_sexes.pdf
- Hatzenbuehler, M. L., Flores, A. R., & Gates, G. J. (2017). Social attitudes regarding same-sex marriage and LGBT health disparities: Results from a national probability sample. *Journal of Social Issues*, 73, 508–528. doi:10.1111/josi.12229
- Hendricks, M. L., & Testa, R. J. (2012). A conceptual framework for clinical work with transgender and gender nonconforming clients: An adaptation of the minority stress model. *Professional Psychology: Research and Practice*, 43, 460–467. doi:10.1037/a0029597
- Horne, S. G., Rostosky, S. S., & Riggle, E.D.B. (2011). Impact of marriage restriction amendments on family members of lesbian, gay, and bisexual individuals: A mixed-method approach. *Journal of Social Issues*, 67, 358–375. doi:10.1111/j.15404560.2011.01702.x
- International Union of Psychological Science. (2008). *Universal declaration of ethical principles for psychologists*. Retrieved from <https://www.iupsys.net/about/archives-and-documents/policy/universal-declaration-of-ethical-principles-for-psychologists/>
- Manalastas, E. J., & Torre, B. A. (2016). LGBT psychology in the Philippines. *Psychology of Sexualities Review*, 7(1), 60–72.
- Meyer, I. H. (2003). Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay and bisexual populations: Conceptual issues and research evidence. *Psychological Bulletin*, 129, 674–697. doi:10.1037/0033-2909.129.5.674
- Moradi, B., Mohr, J. J., Worthington, R. L., & Fassinger, R. E. (2009). Counseling psychology research on sexual (orientation) minority issues: Conceptual and methodological challenges and opportunities. *Journal of Counseling Psychology*, 56, 5–22. doi:10.1037/a0014572
- Parent, M., DeBlaere, C., & Moradi, B. (2013). Approaches to research on intersectionality: Perspectives on gender, LGBT, and racial/ethnic identities. *Sex Roles*, 68, 639–645. doi:10.1007/s11199-013-0283-2
- Psychological Society of South Africa. (2017). *Practice guidelines for psychology professionals working with sexually and gender-diverse people*. Retrieved from <http://www.psyssa.com/practice-guidelines-for-psychology-professionals-working-with-sexually-and-gender-diverse-people/>
- Rostosky, S. S., Riggle, D. B., Horne, S. G., & Miller, A. (2009). The 2006 Marriage Amendments and psychological distress in lesbian, gay and bisexual (LGB) adults. *Journal of Counseling Psychology*, 56, 56–66. doi:10.1037/a0013609
- Shidlo, A., & Schroeder, M. (2002). Changing sexual orientation: A consumers' report. *Professional Psychology: Research and Practice*, 33, 249–259. doi:10.1037/0735-7028.33.3.249
- Spack, N. P., Edwards-Leeper, L., Feldman, H. A., Leibowitz, S., Mandel, F., Diamond, D. A. & Vance, S. R. (2012). Children and adolescents with gender identity disorder referred to a pediatric medical center. *Pediatrics*, 129(3), 418–423. doi:10.1542/peds.2011-0907d
- Substance Abuse and Mental Health Services Administration (2015). *Ending conversion therapy: Supporting and affirming LGBTQ youth*. Retrieved from <http://store.samhsa.gov/shin/content/SMA15-4928/SMA15-4928.pdf>

Victor, C. J., & Nel, J. A. (2016). Lesbian, gay and bisexual clients' experience with counselling and psychotherapy in South Africa: Implications for affirmative practice. *South African Journal of Psychology*, 1-13. doi:10.1177/0081246315602774

World Health Organization. (1990). *International statistical classification of diseases and related health problems* (11th ed.). Retrieved from <https://www.who.int/standards/classifications/classification-of-diseases>

Yogyakarta principles: The principles on the application of international human rights law in relation to sexual orientation and gender identity. (2007). Retrieved from <http://yogyakartaprinciples.org/>

Yogyakarta principles + 10: Additional principles and state obligations on the application of international human rights law in relation to sexual orientation, gender identity, gender expression and sex characteristics to complement the Yogyakarta principles. (2017). Retrieved from <http://yogyakartaprinciples.org/principles-en/yp10/>

Bibliográfia

- Academy of Science of South Africa. (2015). *Diversity in human sexuality: Implications for policy in Africa*. Retrieved from <https://www.assaf.org.za/files/8-June-Diversity-in-human-sexuality1.pdf>
- American Psychological Association, Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Concerns Office. (2011). APA policy statements on lesbian, gay, bisexual and transgender concerns. Retrieved from <http://www.apa.org/about/policy/booklet.pdf>
- Anton, Barry S. (2009). Proceedings of the American Psychological Association for the legislative year 2008: Minutes of the annual meeting of the Council of Representatives, February 22-24, 2008, Washington, DC, and August 13 and 17, 2008, Boston, MA, and minutes of the February, June, August, and December 2008 meetings of the Board of Directors. *American Psychologist* 64, 372-453. doi:10.1037/a0015932.
- Ardila, R. (2015). History of LGBT issues and psychology in Colombia [Special section on lesbian, gay, bisexual, transgender and Intersex (LGBTI) psychology: International perspectives]. *Psychology of Sexualities Review*, 6(1), 74-80.
- Australian Psychological Society. (2000, June). *APS position statement on the use of psychological practices that attempt to change sexual orientation*. Retrieved from the Australian Psychological Society website: <http://www.psychology.org.au/publications/statements/reparative>
- Australian Psychological Society. (2007). *Code of ethics*. Retrieved from <http://www.psychology.org.au/Assets/Files/APS-Code-of-Ethics.pdf>
- Australian Psychological Society. (2010). *Guidelines for psychological practice with lesbian, gay and bisexual clients*. Retrieved from <https://www.psychology.org.au/Assets/Files/EG-Gay.pdf>
- Australian Psychological Society. (2015, February). *Psychological practices that attempt to change sexual orientation*. Retrieved from the Australian Psychological Society website: <http://www.psychology.org.au/publications/statements/sexualorientation/>
- Borgos A. (2007). The boundaries of identity: Bisexuality in everyday and theoretical contexts. In: Roman Kuhar, Judit Takács (eds.): *Beyond the Pink Curtain. Everyday Life of LGBT People in Eastern Europe*. Peace Institute, Ljubljana, 169-183.
- Borgos A. (2012). Recenzió Joseph H. Nicolosi: *Szégyen és kötődésvesztés. A helyreállító terápia gyakorlata c. könyvről*. *Pszichoterápia*, 21(6), 414-417.
- Borgos, A. (2015). Secret Years: Hungarian Lesbian Herstory, 1950s-2000s. *Aspasia: The International Yearbook of Central, Eastern, and South-eastern European Women's and Gender History*, 9(1), 87-112. doi:10.3167/asp.2015.090106
- Borgos A. (2015). „A státuszom egy átlagember fejében nem is létezik.” A társnyák helyzete magyarországi szívvárványcsaládokban. *Imágó Budapest*, 4(2), 1-16. https://www.academia.edu/17580183/_A_st%C3%A1tusom_egy_%C3%A1tlagember_fej%C3%A9ben_nem_is_l%C3%A9tezik_A_t%C3%A1rsany%C3%A1k_helyzete_magyarorsz%C3%A1gi_sz%C3%A1rv%C3%A1nycsal%C3%A1dokban
- British Psychological Society. (2012). *Guidelines and literature review for psychologists working therapeutically with sexual and gender minority clients*. Retrieved from https://www.academia.edu/14427506/Guidelines_and_literature_review_for_psychologists_working_therapeutically_with_sexual_and_gender_minority_clients
- British Psychological Society. (2012, December). Position statement: *Therapies attempting to change sexual orientation*. Retrieved from [https://www.bps.org.uk/sites/bps.org.uk/files/Policy%20-%20Files/BPS%20Positions%20Statement%20on%20Therapies%20Attempting%20to%20Change%20Sexual%20Orientation%20\(2013\).pdf](https://www.bps.org.uk/sites/bps.org.uk/files/Policy%20-%20Files/BPS%20Positions%20Statement%20on%20Therapies%20Attempting%20to%20Change%20Sexual%20Orientation%20(2013).pdf)
- Corrales, J., & Combs, C. (2012, December). The 2012 gay year in review: The top-20 stories from the Americas. *Americas Quarterly*. Retrieved from <http://www.americasquarterly.org/content/2012-gay-year-review-top-20-stories-americas>
- Corrales, J., & Combs, C. (2013). The top 2013 LGBT stories from the Americas. *Huffington Post*. Retrieved from http://www.huffingtonpost.com/javier-corrales/the-top-2013-lgbt-stories_b_4479986.html
- Council of the European Union. (2013, June). *Guidelines to promote and protect the enjoyment of all human rights by lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex persons*. Retrieved from the Council of the European Union website: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/137584.pdf
- Das Nair, R., & Moreno, A. (2015). Guest editorial: Lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex (LGBTI) psychology: International perspectives (Vol. 1). *Psychology of Sexualities Review*, 6(1), 34-36. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/301803665_Guest_Editorial_Lesbian_Gay_Bisexual_Transgender_and_Intersex_LGBTI_Psychology_International_perspectives_volume_2
- Department of Health. (2006). *Ethical rules of conduct for practitioners registered under the Health Professions Act, 1974*. Retrieved from <http://www.hpcs.co.za/Conduct/Ethics>
- Gender DynamiX. (2011). *Indigenous comments on the standards of care for gender identity disorders (6th version)*. Retrieved from <http://genderdynamix.org.za/wp-content/uploads/2013/05/Indigenous-Comments.pdf>
- Health Service Executive. (2009). LGBT health: *Towards meeting the healthcare needs of lesbian, gay, bisexual and transgender people*. Retrieved from http://www.mhcirl.ie/File/LGBT_SU_Guide_for_staff.pdf

- Horne, S. G., Ovrebo, E., Levitt, H. M., & Franeta, S. (2009). Leaving the herd: The lingering threat of difference for same-sex identities in post-communist Russia. *Sexuality Research and Social Policy*, 6, 108-122. doi:10.1525/srsp.2009.6.2.88
- International Council for Science. (2011, September). *ICSU statute 5 (IUPsyS statutes, article 3)*. Retrieved from the International Council for Science website: <http://www.icsu.org/freedom-responsibility/cfrs/statute-5>
- International Network for Lesbian, Gay and Bisexual Concerns and Transgender Issues in Psychology. (2001). *Sexual orientation and mental health: Toward global perspectives on practice and policy*. Retrieved from <http://www.apa.org/pi/lgbt/resources/international-meeting.pdf>
- Manalastas, E. J., & Torre, B. A. (2016). LGBT psychology in the Philippines. *Psychology of Sexualities Review*, 7(1), 60-72. Retrieved from http://pages.upd.edu.ph/sites/default/files/ejmanalastas/files/manalastas_torre_lgbt_psychology_in_the_philippines_posr_71_0.pdf
- Memorandum of understanding on conversion therapy in the UK. (2015, November). Retrieved from http://www.psychotherapy.org.uk/UKCP_Documents/policy/MoU-conversiontherapy.pdf
- Moreno, A., & Das Nair, R. (2016). Guest editorial: Lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex (LGBTI) psychology: International perspectives (Vol. 2). *Psychology of Sexualities Review*, 7, 1, 11-14.
- Moreno, A., Herazo, E., Oviedo, H., & Campo-Arias, A. (2015). Measuring homonegativity: Psychometric analysis of Herek's Attitudes Towards Lesbians and Gay Men Scale (ATLG) in Colombia, South America. *Journal of Homosexuality*, 62(7), 924-935. doi:10.1080/00918369.2014.1003014
- Nel, J. A. (2014). South African psychology can and should provide leadership in advancing understanding of sexual and gender diversity on the African continent. *South African Journal of Psychology*, 44, 145-148. doi:10.1177/0081246314530834
- NGO joint statement on sexual orientation, gender identity & human rights (United Nations Human Rights Council, 16th session). (2011, March 22). Retrieved from <http://www.apa.org/pi/lgbt/resources/ngo-joint-statement.pdf>
- Organization of American States. (2011, June 7). *Human rights, sexual orientation, and gender identity* (AG/RES. 2653 (XLI-O/11)). Retrieved from the Organization of American States website: <http://xa.yimg.com/kq/groups/2135194/473340491/name/OAS+Re%20solution+Sexual+Orientation+and+Gender+Human+Rights-ENGLISH-JUN+%202011.doc>
- Psychological Association of the Philippines. (2010). Code of ethics for Philippine psychologists. *Philippine Journal of Psychology*, 43, 195-217. Retrieved from <https://pap.ph/file/documents/pap-code-of-ethics-2022.pdf>
- Psychological Association of the Philippines. (2011, October). *Statement of the Psychological Association of the Philippines on non-discrimination based on sexual orientation, gender identity and expression*. Retrieved from the Psychological Association of the Philippines website: <https://ejournals.ph/article.php?id=3955>
- Psychological Association of the Philippines. (2014). Resolution on gender-based violence and violence against women (VAW). *Philippine Journal of Psychology*, 47(2), 153-156. Retrieved from the Psychological Association of the Philippines website: <https://www.pap.ph/pjp?vol=47s>
- Regional Office for the Americas, World Health Organization. (2012, May). *"Cures" for an illness that does not exist*. Washington, DC: Pan American Health Organization.
- Riggs, D. W. (2015, October). *APS at the forefront of ensuring evidence-based practice*. Retrieved from <http://www.psychology.org.au/in-psych/2015/october/riggs/>
- Ritter A. (2010). A homoszexualitás felfogásának változásai a pszichoanalitikus elméletben és terápiában. *Thalassa*, 21(4), 70-84.
- Ritter A. (2014). Melegek. *Ismeretlen ismerősök a 21. században. Pszichológiai tanulmányok*. Budapest: Corvina.
- Ritter A. (2014). A coming out krízis és kezelése. A négy alkalmas családi konzultáció. *Pszichoterápia*, 23(5), 330-338.
- UK Council for Psychotherapy (with the British Psychoanalytic Council, the Royal College of Psychiatrists, the British Association for Counselling and Psychotherapy, the British Psychological Society, The National Counselling Society, Pink Therapy, Stonewall, PACE and Relate). (2014, June). *Conversion therapy: Consensus statement*. Retrieved from the UK Council for Psychotherapy website: http://www.psychotherapy.org.uk/UKCP_Documents/policy/Conversion%20therapy.pdf
- United Nations (Jointly by these UN entities: International Labor Organization; Office of the High Commissioner for Human Rights; UN AIDS Secretariat; UN Children's Fund; UN Development Programme; UN Educational, Scientific and Cultural Organization; UN High Commissioner on Refugees; the UN Office on Drugs and Crime; UN Population Fund; UN Women; World Food Program; & World Health Organization). (2015, September). *Ending violence and discrimination against lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex people*. Retrieved from http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Discrimination/Joint_LGBTI_Statement_ENG.PDF
- United Nations Development Programme. (2013, December). *Discussion paper on transgender health and human rights*. New York: UNDP. Retrieved from <http://www.undp.org/content/dam/undp/library/HIV-AIDS/Governance%20of%20HIV%20Responses/Trans%20Health%20&%20Human%20Rights.pdf?download>
- United Nations General Assembly. (2011, June 17). *Human rights, sexual orientation and gender identity* (Resolution L.9/Rev.1). Retrieved from the United Nations General Assembly website: http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/RES/17/19

- United Nations Human Rights Council. (2013, February 1). *Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Juan E. Méndez (A/HRC/22/53)*. Retrieved from the United Nations Human Rights Council website: http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.53_English.pdf
- United Nations Human Rights Council. (2014, September 26). *Resolution on sexual orientation and gender identity*. Retrieved from the United Nations Human Rights Council website: http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/RES/27/32
- United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (Producer). (2011, May). *High commissioner on homophobia*. Retrieved from the Office of the High Commissioner for Human Rights website: <http://www.ohchr.org/EN/Issues/Discrimination/Pages/LGBTVideos.aspx>
- United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights. (2011, November). *Discriminatory laws and practices and acts of violence against individuals based on their sexual orientation and gender identity*. Retrieved from the Office of the High Commissioner for Human Rights website: http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/19session/A.HRC.19.41_English.pdf
- United Nations Office of the High Commissioner on Human Rights. (2012, September). *Born free and equal: Sexual orientation and gender identity in international human rights law*. Retrieved from <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/BornFreeAndEqualLowRes.pdf>
- United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (Producer). (2013, April 15). *Struggle for LGBT rights one of the great, neglected human rights challenges of our time (United Nations Secretary-General Ban Ki-moon)* [Video message presented at the International Conference on Human Rights, Sexual Orientation and Gender Identity in Oslo, Norway]. Retrieved from the Office of the High Commissioner for Human Rights website: <http://www.ohchr.org/EN/Issues/Discrimination/Pages/LGBTVideos.aspx>
- United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (Producer). (2014, May). *The “T” in LGBT should never be silent (UN High Commissioner for Human Rights Navi Pillay)* [Video message presented at the 5th European Transgender Council in Budapest, Hungary]. Retrieved from the Office of the High Commissioner for Human Rights website: <http://www.ohchr.org/EN/Issues/Discrimination/Pages/LGBTVideos.aspx>
- U.S. Department of State. (2011, March 22). *Joint statement on the rights of LGBT persons at the Human Rights Council*. Retrieved from the U.S. Department of State website: <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2011/03/158847.htm>
- Universal Declaration of Ethical Principles for Psychologists (2008). Retrieved from <http://www.iupsys.net/about/governance/universal-declaration-of-ethical-principles-for-psychologists.html>
- Victor, C. J., & Nel, J. A. (2016). Lesbian, gay, and bisexual clients' experience with counselling and psychotherapy in South Africa: Implications for affirmative practice. *South African Journal of Psychology*. doi:10.1177/0081246315620774
- Victor, C. J., Nel, J. A., Lynch, I., & Mbatha, K. (2014). The Psychological Society of South Africa sexual and gender diversity position statement: Contributing towards a just society. *South African Journal of Psychology*, 44(3), 292-302. doi:10.1177/0081246314533635
- World Psychiatric Association. (2016, March). *Position statement on gender identity and same-sex orientation, attraction, and behaviours*. Retrieved from the World Psychiatric Association website: http://www.wpanet.org/detail.php?section_id=7&-content_id=1807
- Yogyakarta principles: *Principles on the application of international human rights law in relation to sexual orientation and gender identity*. (2007, March). Retrieved from <http://yogyakartaprinciples.org/principles-en/yp10/>